

MATERIAALEJA METSÄNOMISTAJALLE

Esimerkkejä ekosysteemipalveluiden tuotteistamisen hyvistä käytänteistä - yrityskartoitus

Taustaa

Yrityskartoituksen tarkoituksena oli ottaa selvää, minkä tyyppistä liiketoimintaa ekosysteemipalveluiden tuotteistamisen ympärillä tällä hetkellä jo on. Kartoituksen päämielenkiinnonkohteena oli yksityismetsänomistajien huomioiminen ekosysteemipalveluiden tuotteistamisessa, mutta tällaisesta löytyi vain muutamia esimerkkejä.

Jo nopealla tutkiskellulla voitiin huomata, että suuri osa etenkin luontomatkailua järjestävistä yrityksistä hyödyntää läheisten kansallispuistojen antia. Lisäksi monet ovat varsinaisia monitoimiyrityksiä: tarjonta on hyvin laaja ja samasta paikasta hoituu valmis paketti luontoelämykseen majoituksineen ja ruokailuineen.

Uusimaa, Itä-Uusimaa

Uudellamaalla yrityksistä monet toimivat kansallispuistossa. Pääkaupunkiseudulla Nuuksio on suosittu toimintaympäristö. Sienestysretkiä järjestävä *Sieniretki Y* on yksi Nuuksiossa toimivista yrityksistä. Yrityksen kotisivuilla käsitellään myös jokamiehen oikeuksia ja painotetaan, että toimien tulee olla harmittomia maanomistajalle. Nuuksion kansallispuistoa hyödyntää myös *Hawkhill Nature*. Yritys tarjoaa ohjelmapalveluiden lisäksi majoitus-, kokous- ja pitopalveluja. *Hawkhill Nature* järjestää erilaisten luontoretkien lisäksi eräkokkausta sekä työpajoja, joissa tehdään esimerkiksi sammal- ja jäkälätöitä sekä koruja luonnonmateriaaleista. *Erä-Atlaksen* päätoimialue on niin ikään Nuuksion kansallispuistossa. Se järjestää yrityksille, kaveriporukoille ja perheille virkistyspäiviä. Tarjolla olevia aktiviteetteja ovat melonta, patikointi, kalliolaskeutuminen, eräruokailu sekä muun muassa sieniretket.

Elämyksen taika toimii kansallispuistojen lisäksi ulkoilualueilla sekä kartano- ja kokoushotellien läheisyydessä. Se tarjoaa erilaisia ohjelmapalveluja ja on keskittynyt etenkin virkistys- ja työhyvinvointipäivien ohjelmiin ja kokouspäivien kevennyksiin. Ohjelmistosta löytyy monipuolisesti erilaisia vaihtoehtoja, muun muassa kasvi- ja sieniretkiä, melontaa, lintujen seurantaa ja rengastusta, eräruokailuja, palaverin pitoon soveltuva luontopolku metsässä sekä seikkailumielisille sissiretkiä. Myös *Elämystorppa* järjestää erilaisia ohjelmapalveluita ja toimii Metsähallituksen luontopalveluiden yhteistyökumppanina. Omana erikoisuutenaan se järjestää maastossa pelattavia FlagHunt -pelejä sekä Actiontrack -mobiililuontopolkuja. *Outdoor Helsinki* toimii Nuuksion lisäksi myös Suomenlahden saaristossa ja ohjelmapalveluista löytyvät muun muassa hiihto-, pilkki- ja luisteluretket sekä esimerkiksi iglun rakentamista ja koiravaljakkosafareita. *Outdoor Helsinki* järjestää luonnossa myös lasten syntymäpäiväjuhlia ja leirejä.

Haltian yhteistyökumppani *Taivastalon* palveluihin kuuluu joogan ja chi kungin lisäksi muun muassa forest wellness. Yritys järjestää forest wellness -retkiä sekä ryhmille muun muassa metsäjoogaa ja forest-bathingia eli metsään uppoutumista. Lisäksi yritykseltä on mahdollista tilata forest wellness -aiheisia luentoja. Toiminta

keskittyy Nuuksioon. *Nuuskion taika Oy* toimii nimensä mukaisesti myös Nuuskion alueella. Toiminta keskittyy pitkälti ilmeisesti kansallispuistoon, mutta yritys muistuttaa sivuillaan jokamiehen oikeuksien sisällöstä. Se on tehnyt yhteistyösopimuksen Metsähallituksen kanssa. Yritys yhdistää vanhaa perinnetietoa ympäröivään luontoon ja järjestää luonto- ja tarinaretkiä.

Kartanonriista toimii Uudellamaalla Raaseporissa ja Hyvinkäällä sekä Päijät-Hämeessä Asikkalassa. Se järjestää metsästystä omilla alueillaan, mutta tarjoaa sivuillaan maanomistajille mahdollisuutta lisätuloihin vuokraamalla maita Kartanonriistan metsästyspalvelukäyttöön.

Drumventure tarjoaa rummuttelutuokioiden lisäksi opastettuja aistiretkiä metsään. Aistiretkiä, ”luontoon upotusta”, tarjoaa Uudellamaalla myös *Kaikuva*. Kaikuvan tarjontaan kuuluvat lisäksi esimerkiksi piilokojukuvaus, luontoretket kesällä ja talvella ja melonta. Toimintaympäristönä myös tällä yrityksellä on Nuukio lähialueineen.

Villiyrttipuoti valmistaa hoitotuotteita kotimaisista villiyrtteistä. Tuotteissa käytetyt yrtit ja kasvit kerätään länsiuusimaisilta niityiltä ja metsistä.

Keski-Suomi, Pohjois- ja Etelä-Savo

Ylä-Tihtari järjestää marja- ja sieniretkiä, vaellusta, metsästystä ja kalastusta omilla maillaan. Lisäksi tila myy omia tuotteitaan, kuten jauhoja, perunaa ja hirvisäilykkeitä.

Saarijärven Eräpalvelut tarjoaa erilaisia luontoelämyksiä koskenlaskusta metsästyksen. Ainakin patikkaretket ja lumikenkäretket kohdistuvat Pyhä-häkin kansallispuistoon. Yritys tarjoaa myös majoitusta. *WildCanoe Saimaa* vuokraa välineitä omatoimisille useamman päivän melontaretkille Saimaan seudulla. Sivulla mainostetaan retkien kohdistuvan yksityisille rauhoitusalueille – ilman kansallispuisto rajoitteita. Retkeen on mahdollista yhdistää myös kalastus. Alue on laaja, saaristoinen ja kapeikkoinen, joten yritys lupaa, ettei kanssamelojiin juuri törmää. Ensisijaiseksi majoitusvaihtoehdoksi suositellaan retkisatamissa yöpymistä, mutta mainostaa silti satojen ”luonnonleiripaikkojen” odottavan löytäjänsä.

Luontoloma Lepänjuuri tarjoaa myös majoituspalveluita sekä erilaisia luontopalveluita. Tarjolla on luontopolku, metsän havaintotie sekä luontoleirejä ja -kurseja. Toiminta tapahtuu ilmeisesti tilan omilla mailla.

Myös *Erä-Varis* tarjoaa kalastus-, metsästyks-, elämys- ja extremepalveluita sekä majoitusta. *Elämysten ja Ystävyyden Kartano* tarjoaa muun muassa ratsastusvaelluksia, lintubongausta, metsästystä sekä kalastusta Rautalammin yksityisillä, ilmeisesti kartanon omistamilla mailla. Ratsastusvaelluksia tehdään myös muihin majoituspaikkoihin lähistöllä.

Mestis Metsäkartano on nuoriso- ja luontomatkailukeskus. Ohjelmissa pyritään edistämään ihmisten myönteistä suhdetta luontoon ja ympäristöön. Kiireettömyys ja luonnon rauha sekä toisaalta inspiroituminen ja energisyys ovat Metsiksen teemoina markkinoinnissa.

Suvaksen matkailu tarjoaa metsästysmahdollisuuksia, joko oman maansa alueilla tai paikallisen metsästysseuran vuokramailta. Jahtiin on mahdollista osallistua paikallisen metsästysseuran mukana.

Varsinais-Suomi, Pirkanmaa, Satakunta

Ahlströmin Kiinteistöt Oy tarjoaa metsästystä, kalastusta sekä esimerkiksi ohjattuja linturetkiä ja melontasafareja pääasiassa omistamillaan maa- ja vesialueilla.

Luomajärven hevoskievari tarjoaa patikkaretkiä suolle sekä esimerkiksi hevosilla kuljettavaa metsäretkeä. Suoretkeen on mahdollista yhdistää lisämaksusta myös suojuoksua, latorauniosuunnistusta sekä suoympäristössä järjestettäviä kokouksia. Yritys mainostaa tuoreimpana uutuuksena myös metsäistä hyvinvointipolkua.

Luonnon tarjoamat mahdollisuudet on valjastettu hyvin monenlaisiksi yritystoiminnaksi. *Loimuluonto* tarjoaa tietäjäkävelyitä, jotka vievät kulkijan tarkastelemaan suhdettaan luontoon. Tietäjäkävelyillä ratkaistaan ennalta asetettuja kysymyksiä. Tarjolla on lisäksi jousiammuntakursseja ja luonnonmateriaaleja hyödyntäviä kädentaitokursseja.

Kaksikerran Hirvilampi toimii juhla- ja kokoustilojen ohella myös green care -keskuksena. Yrityksellä on käytössään laaja asiantuntijaverkosto, jonka avulla työhyvinvointiin ja työkyvyn ylläpitämiseen keskittyvää toimintaa järjestetään.

Marjajaloste Meritalo Oy valmistaa pääosin pohjoisesta poimituista, täysin kotimaisista marjoista ja omenoista hilloja, hyytelöitä ja mehuja. Raaka-aineet hankitaan suoraan viljelijöiltä tai sopimusvälittäjiltä. Tuotteita on myynnissä valtakunnallisesti.

Kymenlaakso, Etelä-Karjala, Päijät-Häme, Kanta-Häme

Kulttuuripalvelu Kaiku ky toteuttaa metsäseikkailua, -retkiä ja -ohjelmia sekä perinteisiä metsäretkiä. Tarjolla on muun muassa näytelmällinen rooliseikkailu metsässä ja vanhoihin uskomuksiin tutustuttava Tapion kierros. Retket toteutetaan ekologisesti, luontoa säästämällä ja kohde huomioiden.

Iloranta tarjoaa maatilamatkailun lisäksi hyvinvointia luonnossa esimerkiksi opastettujen luontoretkien muodossa. Ilorannan lähimetsässä on luontopolku, josta voi lähteä "Aistien metsään". Alueella on myös maakunnallisesti merkittävä perinnebiotooppi sekä lintutorni.

Elämyspalvelut M. Suhonen Oy järjestää mönkijä- ja lumikelkkasafareita sekä kalastusretkiä. Lumikelkkasafarit kulkevat osin yksityisiä reittejä, jotka ovat paikallisten maanomistajien kanssa yhdessä sovittuja.

Vihreät tassut avustaa luontoharrastuksen pariin tarvittaessa kädestä pitäen ja tarjoaa opastettuja marjastus-, sienestys-, patikointi yms. retkeilyä. Vihreät tassut järjestää lisäksi luontotuntemusta, luontoaskartelua ja villiyrttiretkiä. Yritys toimii pääosin kansallispuistoissa sekä kansanpuistossa.

Leppäniemen hirsihuvilat markkinoi majoituspalvelujaan hyvien luontoaktiiviteettien avulla: vieressä kirkasvetinen järvi hyvine virkistysmahdollisuuksineen (kalastus, ravustus veneily), alueen yksityinen luonnonsuojelualue sekä hyviä sienestys- ja marjastusmaastoja.

Lumotarha pyrkii terveyteen, hyvinvointiin ja mielihyvän jakamiseen ja tarjoaa muun muassa luonto-, maaseutu- ja puutarha-avusteista toimintaa yksilöllisesti tai pienille ryhmille. Lumotarhaan ovat tervetulleita myös terapeutit ja ohjaajat asiakkaineen.

Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa

Fingerpori valmistaa vaatteita tupasvillasta ja muista luonnonkuiduista. Tupasvillan alkuperää ei ole yrityksen kotisivuilla mainittu.

Lehto Peat Oy nostaa turvetta yrityksen omistamalta suolta ja jalostaa siitä hoitoturvetta. Hoitotuotteita myydään kotimaisten hoitoloiden ja luontaistuotekauppojen lisäksi ulkomaille.

Reinon tupa tarjoaa monipuolista ohjelmaa tyky-päiviin, kokouksiin, saunailtoihin ja erilaisille ryhmille. Ohjelmatarjontaan kuuluu mönkijäsafarit Reinon tuvan omilla mailla sekä luontoretkeä merkityillä luontopoluilla tuvan lähiympäristössä. Lisäksi Reinon tupa järjestää yrityksille metsäisiä ja tiimihenkeä nostattavia back 2 roots -ratoja.

Pohjois-Pohjanmaa

Vuoton Joutsen järjestää monipuolista luonto-ohjelmaa aina ekokokkauskurseihin saakka. Yritys tarjoaa myös muun muassa majoitus-, kuljetus-, ja pitopalvelua.

Metsästyspalvelut Kokkonieni tarjoaa metsästyspalveluja laajoilla metsästysalueillaan.

Myös hiljaisuutta hyödynnetään liiketoiminnassa. *Sound & Silence* järjestää hiljaisuusretkiä sekä luontomeditaatiota, joissa luontoretkeen yhdistetään ohjattua meditaatiota ja hiljentymisharjoituksia. *Novisan* puolestaan järjestää erilaisia hoitoja ja luontomeditaatiota luontoympäristössä Oulangan kansallispuiston ympäristössä.

Stella Polaris Adventures järjestää Kuusamossa Oulangan kansallispuistossa koskenlaskua sekä tilauksesta myös kalastusohjelmaa. Talvella yritys järjestää moottorikelkoilla pitkiä freeridersafareita, joissa ajetaan niin yksityisillä, kuin yleisilläkin kelkkareiteillä. Yrityksen kautta voi myös vuokrata yksityisiä mökkejä kalastusmatkailuun. Myös *Rukapalvelu Oy* järjestää koskenlaskua ja kalastusta Kitkajoella. Tarjontaan kuuluvat lisäksi mönkijäsafarit, opastetut patikointi- ja melontaretket, lintubongaus, poro- ja koiravaljakkoajelut, pilkkiretket sekä koskikellunta. Yritys mainostaa myös metsäkylpylää, jossa voi tutustua muun muassa luontojoogaan ja samaanihoitoihin. Rukapalvelujen kautta saa ohjelman lisäksi myös majoitukset, kuljetukset ja ateriat.

Kuusamo Safaris järjestää muun muassa melontaretkeä Oulankajoella ja koskenlaskua Kitkajoella. Muiden aktiviteettien ohella tarjolla on myös metsästysmahdollisuuksia sisältäen kaatolupien lisäksi myös oppaan, koiran, ruokailut, kuljetukset yms.

Kainuu, Pohjois-Karjala

Maatilan arki tarjoaa pihasuunnittelun lisäksi tutustumismahdollisuuksia maa- ja metsätilan arkeen töiden lomassa. Lisäksi tarjolla on yrtti-, marja- ja sieniretkiä sekä talousmetsäretki, jossa tutustutaan metsän kiertoon taimesta päätehakkuuseen.

Suhteellisen uutena ja yhä enemmän suosiota kasvattavana alana luontoelämyspalvelujen saralla on eläinten valokuvaaminen piilokujuissa. Tällaista palvelua on paljon tarjolla etenkin itäisessä Suomessa, jossa suurpetoja on runsaammin. *Martinselkosen Eräkeskus* sijaitsee Martinselkosen luonnonsuojelualueen kupeessa ja tarjoaa monipuolisia ohjelma-palveluita. Kesäisin tarjolla on eläinten katselua ja kuvausta, talvisin hiihtoa ja pilkintää. Yhteistyöverkoston avulla on mahdollisuus tilata myös hiihtovaelluksia ja vetokoira-ajelua. Myös lieksalainen *Eräeero* tarjoaa eläinten kuvausta ja katselua. Eräeero tarjoaa myös muuta aktiviteettia, kuten melontaa, patikointia ja maastohiihtoa. Ohjelmistoon kuuluu myös villieläinten talvinen jälkienseuranta sekä yrityksille suunnatut virkistyspalvelut. Pelkkään valokuvaukseen erikoistunut yritys on esimerkiksi *Wildlife Safaris Finland Oy*.

Hotelli Kalevala tarjoaa majoituksen ja wellness-palvelujen lisäksi erikoisuutena opastettuja pakurikäppä-retkiä, joissa tutustutaan pakurikäävän esiintymisympäristöihin ja keitetään oppaan jo aiemmin kerätystä pakurista teetä. Retki on mahdollista toteuttaa myös marja- tai sieniretkenä. Hotellilla on mahdollisuus osallistua Samporiittiin, joka on rituaali, jossa shamaani kertoo tarinan Sampon tuhoutumisesta. Muita palveluja ovat opastetut vaellukset, sauvakävely-, pyöräily- ja kalastusretket. Lisäksi mahdollista on osallistua huskyvaellukselle tai kokeilla koskiuintia. Hotellin kautta voi myös lähteä kuvaamaan villieläimiä kojusta yhteistyökumppaneiden kuvauskojuille esimerkiksi *Boreal Wildlife Centreen*. Talvisin yritys järjestää moottorikelkkasafareita, lumikenkä- ja hiihtoretkeä sekä huskysafareita.

Hiidensuon hevostila järjestää muun ratsastustoiminnan ohella maastoratsastusta ja ratsastusvaelluksia, jotka hyödyntävät metsäautoteitä, vanhoja tienpohjia, mönkijäreittejä, rauhallisia kyläteitä ja metsäpolkuja.

Lieksassa Ruunaankoski on suosittu koskenlaskupaikka, ja siellä koskenlaskua järjestävät muun muassa *Koski-Jaakko Ky*, *Ruunaan matkailu ja Lieksan Matkakaverit*. Lieksan Matkakaverit järjestävät myös esimerkiksi vaellus- ja melontaretkiä sekä metsäolympialaisia tiimeille. Ruunaan matkailu puolestaan tarjoaa talvisin moottorikelkkasafareita koskimaisemissa sekä majoitus- ja ruokapalvelut

Lappi

Lapland Naturals on pieni perheyrittäjä, joka valmistaa Lapcream-luontaistuotteita. Raaka-aineita hankitaan metsästä ja itse kasvattamalla (luomua). Pohjoista luonnonantia tuotteissaan hyödyntää myös *Lappi Facial*, jonka erikoisuutena ovat kasvoille tarkoitetut poronmaitohoidot. Yhtenä tuotteena on myös jäkäläkuorinta. Jäkälät kerätään ja puhdistetaan käsin ja tämän poronmaitohoitolan tuotteet valmistaa kotimainen *Oy Teampac Ab*.

Seasonal Wellness tarjoaa jooga- ja luonto-ohjelmaa. Yritys järjestää esimerkiksi meditaatio- ja hiljentymishetkiä luonnossa liikkuen. Myös joogaa ja rummun matalaan ja rentouttavaan ääneen perustuvaa rumpurentoutusta järjestetään luonnossa. Luontojoogaan voidaan myös yhdistää patikointi ja meditaatioharjoitukset.

Korpihilla Ky valmistaa luonnonyrteistä ja marjoista herkkuja, joita myydään yrityksen herkkupuodissa ja kahvilassa. Palveluihin kuuluvat myös juhla- ja ruokapalvelut, joissa hyödynnetään paikallista lähiruokaa. Pihalta lähtee lisäksi hiihtoreitti Riisitunturin kansallispuistoon.

Willijoki -Wild river nature adventures tarjoaa erilaisia luontoaktiviteetteja. Yritys on tehnyt sopimuksen Metsähallituksen luontopalvelujen kanssa ja on siten Pallas-Yllästunturin kansallispuiston yhteistyöyritys. Yrityksellä on myös puisto-oppaan tunnus. *Villi Pohjola Oy* on osa Lomarengas konsernia ja Lapin alueen ohella muualla Suomessa. Esimerkiksi Kuusamon alueella se toimii yhteistyössä aiemmin mainitun Stella Polaris Adventuresin kanssa. Se järjestää monipuolista luontoaktiviteettia, useamman päivän vaelluksista ja koiravaljakkoretkestä yhdistettyihin vaellus- ja marjastusretkiin.

Osa laskettelukeskuksista hyödyntää kesäsesongin pyörittämällä hissejä maiseman ihailu -tarkoituksella. Tällaista maisemahissiä markkinoi ainakin *Pyhä*.

CASE: Vierumäki

Vierumäki on kylä eteläisessä Heinolassa. Vierumäeltä Heinolan keskustaan on noin 13 km ja Lahteen 25 km. Täten peruspalvelut ovat varsin lähellä.

Alueella toimii *Vierumäen kyläyhdistys* ja *Vierumäen metsästysseura*. Metsästysseuralta voi ostaa vieraslupia ja vuokrata metsästysmajaa. Vierumäen infopiste sijaitsee Scandic hotellin aulassa, täältä voi muun muassa varata liikuntapaikat, majoituksen sekä pöydän ravintolasta.

Vierumäellä järjestetään ympäri vuoden runsaasti erilaisia liikuntatapahtumia. *Lahti trail runners* ja *Vierumäen Urheiluopisto* järjestävät yhteistyössä Vierumäki Trail Marathon 2015 -kisan 27.6., joka juostaan metsäpoluilla. Vierumäellä kisa järjestetään tänä vuonna ensimmäistä kertaa. Kisareitti kulkee paitsi Vierumäen, myös Heinolan ja Vuolenkosken maastoissa ja tarjolla on perinteisen 42 kilometrin lisäksi myös 15 km reitti, jonka tarkoituksena on esitellä polkujuoksua siihen tottumattomalle juoksijalle. Vierumäen kisat ovat osa Buff Trail Tour Finland kilpailuja. (info@vierumakitrail.fi) Lisäksi Vierumäki toimii myös *Finntriathlon Vierumäen* järjestyspaikkana. Lisäksi Sami Hedbergin luotsaama Pullukka Weekend järjestetään Vierumäellä.

Vierumäki – Suomen urheiluopisto tarjoaa koulutus- ja valmennusmahdollisuuksien ohella erittäin monipuolisesti erilaista liikunta- ja hyvinvointiaktiviteettia. Vierumäen yhteydessä on myös seikkailuhuvipuisto *Flowpark*. Vierumäki palvelee asiakkaitaan hyvin kokonaisvaltaisesti ja tarjolla on hemmottelua ja erilaisia hoitoja Day Spa & Massagen puolella sekä lisäksi edullisemmin myös opiskelijahierontaa. Vierumäellä toimii myös liikunta- ja terveysklinikka. Lisäksi paikassa on mahdollisuus järjestää lasten liikuntasyntäreitä. Lisäksi palvelutarjontaa on erikseen myös yrityksille ja ryhmille: työhyvinvointiohjelmaa, kokouspalveluita, oheispalveluita sekä muuta ohjelmaa, kuten metsäjoogaa, suppausta, melontaa, paintball-pelejä ja geokätköilyä.

Scandic Vierumäki sijaitsee opiston läheisyydessä ja sivujen perusteella on jopa hankala määrittää mitkä palvelut ovat kenenkin tarjoamia. Oikeastaan kaikki palvelut hoituvat urheiluopiston sivujen kautta. Majoitusta on tarjolla hyvin monen tasoista. Erilaisia majoitusvaihtoehtoja Scandicin lisäksi ovat Vierumäki Chalets -talot, Golf

Garden -huvilat, Golf village -huvilat, Golf Resort -lomahuoneistot, Hotelli Country Club, huoneistomajoitus, erilaiset mökit, kokoushuvilat sekä opistomajoitus.

Vierumäki tarjoaa myös monipuoliset viihde- ja kulttuuripalvelut ja yksi tärkeimmistä viihdekeskuksista on Scandic-hotellin yhteydessä toimiva viihderavintola Teatro. Vierumäen keilarata toimii Teatron yhteydessä. Kauempaa tuleville näppäränä taukopaikkana toimii *Vierumäen Matkakeidas*, jossa on kahvila, ateriapalvelut sekä muut huoltoaseman peruspalvelut.

Vierumäellä toimii *Vaellustalli Toreson*, joka järjestää issikkasafareita ja ratsastusvaelluksia. Toreson järjestää niin sanottuja vakioretkiä sekä lisäksi erillisiä retkiä tilausryhmille, kuten polttari-, synttäri-, työpaikka- ja muille seurueille. Lapsille järjestetään myös talutusratsastusta sekä minisafareita lähimaastoon. Talli sijaitsee urheiluopiston yhteydessä. Toresonin tarjoaman vaellusratsastuksen lisäksi muita lähistön liikuntamahdollisuuksia tarjoavat golf-kentät, ilkkankuru, hiihtoladut, keilahalli, kuntosalit, tennis- ja squashkentät, uimahalli, uimarannat, ulkoilureitit sekä jäähallit.

Ilkkankuru sijaitsee keskellä metsää, mutta on helposti saavutettavissa. Talvisin se toimii mainiosti esimerkiksi pulkkamäkenä, kesäisin kurun rinteet ja pitkät rappuset tarjoavat mukavasti haastetta vaikkapa sauvarinneharjoitteluun. Alueella on runsaasti erimittaisia latuja, jotka ovat kesäisin hoidettuja retkeilyreittejä ja lenkkipolkuja. Lisäksi Vierumäellä on kaksi valaistua hyppyrimäkeä. Alueella on kolme hoidettua uimarantaa. Suunnistuksen ystäville on tarjolla kiintorasteja perinteiseen kesäsuunnistukseen sekä talviseen hiihtosuunnistukseen. Kesäisin ulkoilijoiden käytössä on myös opastautettu luontopolku.

Vierumäen alueella toimii sisäinen kuljetuspalvelu, joka on lisäksi maksuton. Pienten lasten vanhempia auttaa valvottu lastenhoitopalvelu Muksula, jonne lapset voi jättää hoitoon.

UPM haluaa jalostaa aluetta luontomatkailukohteeksi, koska matkailu tuottaa paremmin kuin pelkkä talousmetsä. Alueen virkistysalueilla onkin todettu olevan muutospaineita matkailulliseen suuntaan.

Lähiseutu (Heinola)

Heinolan seudulla ylipäänsä on runsaasti tarjottavaa matkailijoille: runsas kulttuuritarjonta (esim. kesäteatteri), monipuoliset harrastusmahdollisuudet ja runsaasti nähtävää ja koettavaa. Heinolassa on myös *RantaCasino*, jonka yhteydessä sijaitsee Heinolan vierasvenesatama.

Etenkin lapsille mieluisa vierailukohde on *Heinolan lintutarha*. Heinolassa rentoutuminen onnistuu Vierumäen kohteiden lisäksi *Kumpeli Spa:ssa*, jonka myyntipalvelusta voi varata myös erilaisia ulkoiluretkiä ja vaelluksia ryhmille.

Koirakikka järjestää huskysafareja ja tilalla on myös kaksi poroa. Koirat lomailevat kesän, mutta paikkaan ja koiriin on mahdollista tulla tutustumaan myös silloin.

Majoitusta Heinolassa on Vierumäen kohteiden lisäksi monenlaista, esimerkiksi leirintäalue *Heinola camping Heinäsaari* sekä noin 7 km Vierumäeltä sijaitseva *Cronin'sin majatalo* ja *Hämeenniemen lomahuvilat* Cronin'sin majatalosta voi varata majoituksen lisäksi juhla- ja kokouspalveluita ja majatalon omistaja on sama kuin RantaCasinon.

Johtopäätöksiä

Kartoitusta tehdessä voitiin nopeasti havaita, että pääosa liiketoiminnasta keskittyy kansallispuistoihin tai yrityksen omille maille ja vesille. Suuri osa yrityksistä tarjoaa palveluja hyvin laajalla skaalalla majoituksesta erityyppisiin luontoretkiin. Lisäksi yrityksen ovat monesti hyvin kytköksissä toisiinsa, ja yhteistyökumppaneita on runsaasti.

Moni yritys tarjoaa luontoa ja metsää myös kokous-ympäristöksi ja erilaiset yrityksille suunnatut palvelut ja tyky-aktiviteetit kuuluvat lukuisten yritysten tarjontaan. Luontoympäristö näyttää olevan niiden saralla hyvin suosittu.